

**PROGRAM STRANKE LEVICA
ZA LOKALNE VOLITVE 2018**

MARIBOR ZA VSE

UVOD

Maribor kot drugo največje mesto v Sloveniji, je občina z eno največjih stopenj brezposelnosti in s prebivalstvom, ki se stara. Okrevanje gospodarstva po krizi je slabše od slovenskega povprečja. Zaradi pomanjkanja fokusiranih dolgoročnih strategij Maribor vse bolj izgublja status resnega lokalnega in regionalnega »igralca«. Slabosti dosedanjega vodenja občine so sprti ključni odločevalci, ter njihova nestrokovnost, nesodelovanje, nepovezanost in nagajanje drug drugemu. Mariborska politika že dobro desetletje producira zgolj spore in začasne rešitve družbenih težav. Je mesto konfliktov, nesoglasij, prepиров in klientelizma.

Pričakovati od katere koli politične grupacije, da bo sama proizvedla odgovore na vsa vprašanja razvoja mesta je iluzija, ki smo se ji predolgo predajali. Mariborske in vseslovenske vstaje so pokazale, da želijo prebivalke in prebivalci sprejemati odgovornost za dobrobit družbe, države, mesta, vasi ter samih sebe v mnogo večji meri, kot jim to obstoječi politični oziroma družbeni sistem omogoča.

V kolikor želimo Maribor preoblikovati v moderno in uspešno mesto pri zagotavljanju kvalitete bivanja, moramo preseči dosedanje načine delovanja (lokalnih) političnih grupacij. Predvsem se moramo odvrniti od parcialnih in izkoriščevalskih interesov, ter partikulariziranega reševanja mestnih težav. Na razvoj mesta moramo pričeti gledati celovito.

Odločanje o partikularnih vprašanjih bo preglednejše in bolj strateško, če bomo najprej jasno odgovorili na vprašanje »zakaj« in šele potem »kako« ter »kdo«. Vsako dejanje mestne uprave in javnega sektorja mora reševati konkretne družbene probleme. Zaradi tega je prepoznavanje in artikulacija problemov najpomembnejši del njihovega reševanja. Pri tem se je potrebno izogniti suhoparnim administrativnim in neživljenskim birokratskim ukrepom. Težave najboljše poznajo tisti, ki jih občutijo in z njimi

živijo. Prebivalke in prebivalci mesta v svojih mestnih, četrtnih in krajevnih skupnostih, delavke in delavci v javnih in zasebnih podjetjih, prekarke in prekarci na trgu delovne sile, podjetnice in podjetniki, inovatorke in inovatorji, upokojenke in upokojenci, delodajalci. Naloga mestne politike in uprave je spraševati, poslušati in skupaj z deležniki organizirati jasne in transparentne procese odločanja in reševanja težav. Ob tem je naloga mestnih upravljavcev obdržati ptičjo perspektivo in vzdrževati strateško in dolgoročno vizijo razvoja.

Maribor je mesto, kjer ne manjka sposobnih someščanov z dobrimi nameni. Želimo, da Maribor postane mesto prijazno ljudem, ne glede na starost, izobrazbo, etnično ali versko pripadnost in družbeni status. Želimo, da Maribor reče ne strahu, malodušju, pomanjkanju samozavesti in pomanjkanju zmagovalne mentalitete.

NAČELA

Prekiniti želimo trenutne slabe prakse vodenja mesta, zato bo naše delo temeljilo na naslednjih načelih:

- **SPOŠTOVANJU ČLOVEKOVIH PRAVIC,**
- **DEMOKRATIČNOSTI,**
- **SOLIDARNOSTI IN VKLJUČUJOČNOSTI,**
- **DRUŽBENI ENAKOSTI IN DRUŽBENI PRAVIČNOSTI,**
- **AVTONOMNOSTI IN SVOBODI,**
- **SODELOVANJU, SOUPRAVLJANJU IN SAMOUPRAVLJANJU,**
- **TRANSPARENTNOSTI IN NEKORUPTIVNOSTI,**
- **GOSTOLJUBNOSTI,**
- **DRZNOSTI IN INOVATIVNOSTI,**
- **SAMOPRESKRBI IN SAMOZAŠČITI,**
- **STROKOVNOSTI**

PROBLEMSKE SMERI

Na podlagi navedenih izhodišč, načel in preverljivih podatkov smo oblikovali nekaj temeljnih in ključnih pro-

blemskih smeri, za katere smo prepričani, da njihova rešitev lahko ponudi vsaj možnost dolgoročnega uspešnega razvoja mesta.

Ključne problemske smeri:

- **UPADANJE POPULACIJE MESTA IN SOCIALNO VPRAŠANJE**
- **NEUČINKOVITOST MESTNE UPRAVE IN NEPOVEZANOST JAVNIH INSTITUCIJ TER AKTERJEV**
- **NEUSPEŠNI MESTNI RAZVOJNI PROGRAMI**
- **DEMOKRATIČNI PRIMANJKLJAJ PRI UPRAVLJANJU MESTA**

1. Upadanje populacije mesta in socialno vprašanje

Mesto, iz katerega se ljudje izseljujejo, nima prihodnosti. V zadnjih 21 letih (1997 – 2017) se je iz Maribora v povprečju izselilo 424 ljudi na leto. Skupni prirast leta 2017 je negativen (-215), medtem ko je na ravni države skupni prirast pozitiven (985 prebivalcev). Odhajajo predvsem mladi in izobraženi, prebivalstvo mesta pa se stara: v primerjavi z drugimi večjimi mesti v Sloveniji je bila depopulacija najbolj intenzivna prav v Mariboru. Naravni prirast je v mestu konstantno negativen vse od leta 1985 dalje, selitveni prirast pa je bil med letoma 1992 in 2007. Maribor ima med večjimi mesti v Sloveniji tudi najbolj neugodno starostno sestavo prebivalstva, to je najvišji delež starega prebivalstva in najvišji indeks staranja prebivalstva, kar bo odločilno vplivalo na njegov nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj. Podatki za leto 2009 kažejo na stagnacijo ali celo na majhno zmanjšanje števila prebivalcev v mestu (94.876 prebivalcev v letu 2017).«¹

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Prirast (% na 1000 preb.)	5	4,4	2,5	-5,5	-1,8	-1,6	6,3	2	-4,6	-6,8	-1,9
Prirast (št.)	550	491	227	-613	-197	-169	704	219	-509	-749	-215

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Skupaj
/	-7	-7,4	-8,1	-7,5	-5,2	-9,4	-6,8	-8	-4,3	-5,8	-3,4
-547	-930	-974	-934	-865	-595	-1071	-763	-901	-478	-643	-8914

Vir: SURS, Skupni prirast prebivalstva občine Slovenija letno,
https://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0513002S&ti=&path=../Database/Dem_soc/05_prebivalstvo/25_selitveno_gibanje/15_05130_skupni_prirast/&lang=2

Rodnost v Mariboru je 1.3² otroka na žensko, slovensko povprečje 1.58³, več kot 30 odstotkov družin v Mariboru je enostarševskih (večinoma mater z otrokom)⁴. Pod pragom tveganja revščine je bilo leta 2016 v Podravju 15,6% prebivalstva, v Sloveniji 13,9%⁵. Prav tako v posebnih gospodinjstvih živi več kot 3% prebivalstva⁶.

Po zadnjem popisu prebivalstva zaostaja Maribor za drugimi mesti tudi po deležu prebivalstva z višje ali visoko šolsko izobrazbo, čeprav je drugo največje univerzitetno mesto v Sloveniji.

CILJI:

zaustaviti in obrniti trend depopuliranja mesta in drsenja v revščino. Maribor mora postati mesto, v katerega se ljudje priseljujejo in mesto, ki omogoča kvalitetno ter dostojanstveno bivanje.

2. Neučinkovitost mestne uprave in nepovezanost javnih institucij ter akterjev

Da bi v mestu lahko izvajali nove in uspešne razvojne politike je potrebno usposobiti mestno upravo. Temelj izvajanja politik in razvoja mesta je učinkovita mestna uprava, javne institucije in povezanost javnih razvojnih akterjev v mestu in okolici. V Sloveniji in v EU raven zaupanja v institucije upravičeno pada⁷, v Mariboru smo tudi zaradi tega v letih 2012 in 2013 doživeli jasen upor v obliki vstaj. Neučinkovitost meste uprave je razvidna tudi iz porabe sredstev za izvajanje nalog, ki znaša 23% mestnega proračuna, kar je 8% nad slovenskim povprečjem.

Raven strokovnosti v mestni upravi je verjetno višja, kot je videti skozi rezultate njenega dela. Na pomembnih funkcijah potrebujemo prave ljudi, z vsemi sredstvi je potrebno izkoreniniti nepotizem, koruptivnost, nestrokovnost, netransparentnost, neodgovornost in neodzivnost. Demokracija je proces, v katerem je vseskozi potrebno pametno in procesno kombinirati pristop od spodaj navzgor in od zgoraj navzdol.

Cilj: nenehno izboljševati delovanje mestne uprave in dvigniti raven procesnega sodelovanja z občankami in občani, nevladnimi organizacijami in razvojno naravnanimi deležniki v mestu.

3. Neuspešni mestni razvojni programi

Mestni proračun je temeljno razvojno orodje mestne uprave. V mestu je premalo razvojnega denarja, ki se med občanke in občane steka skozi participativno določene projekte, programe, načrte in strategije. Mestna politika in uprava ne more zagotoviti dovoljšnega števila novih delovnih mest (razen v javni upravi), mora pa pomagati vzpostavljati razmere za njihovo ustvarjanje.

Načrt razvojnih programov (NRP) v mestnem proračunu, ki je osnova za pridobivanje državnih in EU sredstev⁸, obsega 19.248.747 EUR lastnih proračunskih sredstev, od tega samo 5.476.611 EUR transferjev iz državnega proračuna. Znotraj tega je 5.000.000 EUR predvideno za projekt Trajnostne urbane strategije (TUS), EU sredstev pa je samo 315.266 EUR (1,6 %), razdeljenih med osem EU projektov. Na projekt je tako iz EU sredstev predvidenih povprečno 39.408,25 EUR. Prav tako je problematično, da je Mestna občina Maribor v vseh osmih projektih samo partnerica, ne pa tudi prijaviteljica projektov. Slovensko povprečje lokalnih proračunskih sredstev namenjenih za transferne prihode je 17%, v Mariboru pa le 6%⁹.

V Mariboru mora mestna uprava omogočati delovna mesta z visoko dodano vrednostjo in pospeševati strateški razvoj mestne ekonomije. Potrebujemo kadrovske in institucionalno stabilnost izvajanja evropske kohezijske

politike ter večanje vladnih mehanizmov podpore lokalnim skupnostim pri pripravi projektov s ciljem učinkovitejšega črpanja kohezijskih in drugih sredstev EU v aktualni ter prihajajoči finančni perspektivi 2021–2027¹⁰. Prav tako potrebujemo odlično poznavanje lokalne mestne ekonomije, ter strokovno povezovanje akterjev na področju ekonomije, podjetništva, obrti in kmetijstva.

Cilj: skozi ciljne strateške programe povečati pritek denarja v mesto, krepi mestno ekonomijo in spodbujati nastanek delovnih mest z visoko dodano vrednostjo. Omogočiti občankam in občanom transparenten in učinkovit vpogled v mestni proračun in projekte MoM.

4. Demokratični deficit pri upravljanju mesta

Mariborske in vseslovenske vstaje (2012-2013) v Levici vidimo kot upor proti demokratični otopelosti, odtujenosti ter samovolji državnih in lokalnih političnih ter gospodarskih elit. Volitve niso zadosten odgovor na demokratični deficit; lokalnih volitev leta 2014 se v Mariboru v prvem krogu ni udeležilo 62,1 %, v drugem krogu županskih volitev pa kar 68,51 % volivk in volivcev.

Mestna občina Maribor ne premore resnih, trajnostnih, transparentnih in resnično demokratičnih načinov vključevanja občank in občanov v procese odločanja o mestu. Kljub nakopičenemu znanju¹¹ in kvalitetnih izkušnjah¹² vključevanja javnosti v demokratične procese onkraj volitev, dosedanje mariborske politične grupacije niso pokazale resnega interesa za odpravljanje demokratičnega deficita.

Vsakomur je treba omogočiti, da enakopravno odloča o vseh javnih zadevah. Pri tem ne zadoščajo formalno pravno opredeljene politične pravice, ampak morajo biti prebivalkam in prebivalcem zagotovljeni tudi vsi potrebni dejanski pogoji za uresničevanje teh pravic. Občankam in občanom je poleg formalnih možnosti odločanja potrebno zagotoviti tudi informiranost in možnosti enakopravnega sodelovanja v javni sferi. Odločanje o upravljanju mesta mora hkrati potekati v dveh smereh, od spodaj navzgor

in od zgoraj navzdol. Prebivalke in prebivalci morajo imeti zagotovljeno možnost soupravljati mesto, prav tako pa jim pripada pravica zahtevati ter pričakovati, da mestna uprava svoje delo opravlja strokovno, odgovorno, transparentno, pravočasno ter v skladu z zakonodajo.

Cilj: vzpostaviti trajne procese za čim bolj demokratično soupravljanje mesta in določanje mestnega razvoja, ter čim bolj številčno udeležbo prebivalk in prebivalcev mesta pri soodločanju o javnih zadevah.

UKREPI

RAZVOJ SKUPNOSTI

PREPREČEVANJE IZSELJEVANJA

- Vzpostavili bomo pogoje, da bodo Mariborčani ostajali v Mariboru in da bodo ljudje v Mariboru videli mesto prihodnosti zase in za svoje družine.
- Poskusili bomo obdržati ljudi, ki se v mestu izobrazijo in nuditi več možnosti za zaposlitev s povezovanjem s podobnimi mesti (mreženje znanj, nastopanje na projektnih razpisih, projektno delo).
- Naša skrb bo v kvalitetnem šolanju za vse in razvijanju možnosti za preživljanje prostega časa zunaj (preharna otrok, igrala za otroke, vzdrževanje in odpiranje po potrebi novih rekreativnih igrišč).
- Skupaj z mladimi bomo razvijali nove projekte, glede na potrebe v Mariboru.

KREPITEV NEPOSREDNE DEMOKRACIJE

- Zahtevali bomo spremembe Poslovnika mestnega sveta in Statuta Mestne občine Maribor, ki sta pravni podlagi za transparentno sodelovanje vseh občanov in občanov. Zavzemali se bomo za omejitev uporabe izrednih in dopisnih sej, za vpis obveze participativnega proračuna ter za več pooblastil mestnih četrti (MČ)

in krajevnih skupnosti (KS) o odločanju o projektih s pravico do soodločanja o kvoti sredstev zanje.

- Spodbujali bomo ukrepe za neposredno odločanje in soodločanje občank in občanov pri vseh večjih vprašanjih lokalnega pomena ter uporabo posvetovalnega referenduma na lokalni ravni in drugih oblik soodločanja občank in občanov.
- Spodbujali bomo aktivno participacijo z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi. Župan in mestni svetniki bodo med ljudmi na terenu, kjer bomo skupaj prepoznavali potrebe za občane.

PARTICIPATORNI PRORAČUN

Potrebno je zagotoviti neposredno udeležbo občank in občanov pri načrtovanju javne porabe v obliki participatornega proračuna in v ta namen zagotoviti ustrezno administrativno podporo na strani občine ter zadosten obseg sredstev (delež proračuna). Uvedli bomo participatorni proračun v smiselnem obsegu in z jasnimi zavezami, saj se do sedaj ni realiziral v pravem pomenu besede.

LAJŠANJE ŽIVLJENJA POMOČI POTREBNIM

Občina bo kot povezovalca in mediator povežala javne službe in nevladne organizacije s področja socialnega varstva in tako omogočila občanom učinkovitejši dostop do socialnih storitev:

- Ustanovitev svetovalne pisarne, ki bo imela povezovalno, svetovalno in mediacijsko funkcijo ter bo namenjena tako posameznikom/občanom kot organizacijam – celostna obravnava pri reševanju težav občanov.
- Ponovno odprtje socialne trgovine.
- Skrb za ostarele: spodbujanje skrbi za starejše - spodbujanje programa starejši za starejše (zveza upokojencev) in morda njegova nadgradnja, programi medgeneracijskega sodelovanja, pri čemer bi bilo smiselno poleg medgeneracijskih centrov začeti s programom sobivanja mlajših in starejših (starejši imajo morda stanovanja, ki jih ne morejo več vzdrževati, hkrati pa še ne želijo v dom za ostarele. V teh primerih bi mogoče lahko sobivali s kakšno mlado družino ali s študenti, ki stanovanja nimajo).
- Zdravstveno stanje in oskrba: zaradi staranja mešča-

nov je nujno, da skrbimo za obstoječe zdravstvene domove v Mariboru (npr. za Zdravstveni dom Tezno je bila obljubljen renovacija, ki se nikoli ni izvedla). V okviru le-teh bi bilo smiselno omogočiti kak program zaznavanja težav pri starejših in glede na potrebe razvijati programe v MČ in KS.

- Pomoč prebivalkam in prebivalcem v stiski, ki so ostali brez dostopa do zdravstvene oskrbe.

REŠEVANJE STANOVANJSKIH PROBLEMOV

- Aktiviranje nezasedenih stanovanj v javni ali v zasebni lasti, vzpostavitev javnega urada za oddajanje in najemanje stanovanj (register najemodajalcev in register najemnikov). Nemudoma bomo preučili potrebe in hkrati možnosti za gradnjo stanovanj za vse skupine prebivalcev (mladi, stari, družine ...), predvsem na območju MOM, pa tudi v dogovoru s soslednjimi občinami (1/3 za trg, do 1/3 za najem, vendar v lasti občine in vsaj 1/3 socialnih stanovanj).
- Spodbujali bomo organizacijo in delovanje neprofitnih stanovanjskih zadrug. Poleg dostopnosti stanovanj, takšna ureditev ponuja tudi demokratično odločanje o skupnih bivanjskih razmerah, negovanje solidarnosti in odgovornosti do neposredne okolice ter širšega okolja.
- Aktivno spodbujanje razvoja stanovanjskih zadrug bomo lahko izvajali z ugodnim oddajanjem zazidljivih zemljišč in stavb v lasti MOM, začasno oprostitevjo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in s pomočjo pri pridobivanju ugodnih dolgoročnih posojil.

RAZVOJ MESTA

TRAJNOSTNA MOBILNOST

Naš cilj je zagotoviti učinkovit, cenovno dostopen in privlačen javni promet. Prizadevali si bomo za mešano rabo prostora, kar pomeni način mestne pozidave, ki do-

kaj strnjeno in na kratkih razdaljah združuje stanovanjske, gospodarske in druge storitvene funkcije, omogoča večnamensko izrabo prostora ter nudi pestro izbiro načinov premikanja (javni promet, avto, hoja, kolo ...), prostorski razvoj pa usmerja tako, da se daje prednost mešani in zgoščeni rabi prostora.

KULTURA IN UMETNOST

Financiranje kulture in umetnosti v občini mora biti razvojno naravnano. Zagotovili bomo spodbujanje in pomoč občine pri prijavljanju kulturnih zavodov in nevladnih organizacij na evropske razpise in namenitev sredstev za sofinanciranje lastnega deleža uspešnim projektov.

Prizadevali si bomo za obnovo dotrajane kulturne infrastrukture, v kolikor bo mogoče tudi s pomočjo sredstev EU in države.

Spodbujali bomo neinstitucionalizirane urbane in alternativne kulture; možnost razvoja kulturne in umetniške dejavnosti izven upravnih okvirjev mesta je zelo pomembna, saj dovoljuje nepredvidljive dejavnosti, povezovanja in sodelovanja. Okolja, ki omogočajo alternativno kulturno dejavnost po eni strani kažejo na nezadostnost upravnega okvirja, ki se lahko posledično razvija, in po drugi strani spodbujajo večjo vključenost ter kritiko obstoječih kulturnih okvirjev. Neinstitucionalni kulturi je potrebno omogočiti enakopraven dostop do javnih sredstev.

ŠPORT, REKREACIJA IN ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG

Maribor je zeleno mesto in naredili bomo vse, da takšen tudi ostane. Veliko zelenih površin, dober zrak in vodno bogastvo so prednosti Maribora, ki omogočajo prebivalcam in prebivalcem vzdrževanje zdravega življenjskega sloga skozi vsa življenjska obdobja.

- Prizadevali si bomo obnoviti obstoječo in že dotrajano športno infrastrukturo.
- Obnovili in na novo bomo postavili zunanjo rekreacijsko opremo: zunanji fitnes, trim steze, igrala za otroke ...
- Poskrbeli bomo za boljše vzdrževanje parkov in drugih zelenih površin v mestu in okolici.
- Spodbujali bomo samooskrbo, predvsem s povezova-

- njem lokalnih pridelovalcev zdrave hrane.
- Prebivalcem bomo omogočili urejanje urbanih vrtov in posledično možnosti za lastno pridelavo hrane.

REŠEVANJE OKOLJSKIH IZZIVOV

Posebno poročilo o posledicah globalnega segrevanja za 1,5 stopinje nas opominja, da moramo sprejeti in izvajati še intenzivnejše ukrepe za zmanjševanje obremenjenosti Zemlje. Ukrepati moramo kot skupnost in kot posamezniki.

- Prizadevali si bomo za spodbujanje pridobivanja energije iz obnovljivih virov (spodbujanje energetskih za drug).
- Spodbujali bomo čim manjšo proizvodnjo odpadkov in učinkovitejše ločevanje odpadkov.
- Izvajali bomo ukrepe za večjo uporabo javnega mestnega prometa in za zmanjševanje avtomobilskega prometa v centru mesta.
- Prizadevali si bomo za širjenje kolesarskih poti in stez ter za sanacijo že obstoječih stez, kar bo omogočalo varnejše kolesarjenje.
- Kje je to mogoče, bomo zastavili projekt zelenih streh.
- Prizadevali si bomo za energetske obnove stavb v javni lasti in spodbujali energetske obnove stavb v zasebni lasti.
- Prizadevali si bomo za ukrepe za zmanjšanje porabe energentov (varčnejša ulična razsvetljava, varčnejša razsvetljava v javnih ustanovah ...).

DELOVANJE MESTNE UPRAVE

RAZVOJNA INSTITUCIJA

Vzpostavitev Urada za razvoj, družbene inovacije in participacijo prebivalstva, ki bo združeval in organiziral znane ter pobude v MOM.

SVETOVALNI ODBORI

Vzpostavitev Svetovalnih odborov za odpravljanje pomanjkljavev na akutnih mestnih družbenih področjih (odpravljanje revščine, transparentnost in koruptivnost, ekonomski razvoj, večanje dotoka finančnih sredstev v mesto...). Svetovalne odbore župan vzpostavlja ali ukinja po potrebi, v njih bodo sodelovali domači ali tuji strokovnjaki in strokovnjakinje ter civilna družba. Krepitev dialoga občine z nevladnimi organizacijami in pobudami občanov.

UVEDBA NOVEGA MERILA USPEŠNOSTI GOSPODARSKE RASTI

Uvedba drugačnih meril uspešnosti, ki bodo poleg gospodarske uspešnosti vključevala vsaj še okoljsko vzdržnost in socialno enakost. Le s takšnimi merili bomo lahko sledili uspešnosti izvajanja ukrepov in razvijali nadaljnje strategije izboljševanja bivanjske ravni.

VLOGA OBČINE KOT NAROČNIKA

Občina mora javno naročanje uporabiti za doseganje širših družbenih ciljev in vpeljati kriterije kot sta spoštovanje delavskih pravic (po celotni podizvajalski verigi) in ekološki odtis.

TRANSPARENTNOST IN BOJ PROTI KORUPCIJI

- Prizadevali si bomo za uveljavitev načela odprtih knjig (vpogled v poslovanje občine in javnih podjetij) in nadzor občanov nad poslovanjem javnih podjetij.
- Poslovanje mora biti transparentno in na očeh javnosti. Informacije o vseh načrtovanih investicijah, njihovem financiranju in rednem poslovanju morajo biti na voljo javnosti. Omogočen mora biti tudi vpogled v vse denarne tokove MOM in njenih javnih podjetij, saj se da ravno na takšen način uspešneje premagovati korupcijo in zaznati morebitne nečedne posle. MOM z vsemi njenimi javnimi službami je last občanov in mora delovati v njihovo korist.

POSLOVANJE PODJETIJ IN ZAVODOV V LASTI OBČINE

Občinska podjetja ne smejo poslovati enako kot zasebna, ampak morajo biti vodilna na področjih ekonomske demo-

kracije, spoštovanja delavskih pravic, transparentnosti in koordiniranja z uporabniki. Na vseh ravneh bomo uveljavljali ukrepe proti uporabi prekarnega in slabo plačanega dela, »outsourcingu delavcev« (pogosto čistilke in varnostniki), slabim delovnim pogojem in plačilu, ter onesnaževanju okolja.

SOUPRAVLJANJE PODJETIJ IN ZAVODOV V LASTI MOM

V okviru veljavne zakonodaje bomo uvedli sistem soupravljanja oziroma samoupravljanja v podjetjih in zavodih v lasti MOM. Podjetja in zavodi v lasti MOM so last vseh nas, kakor tudi zaposlenih v njih. Uvesti moramo sistem, ki zaposlenim omogoča aktivno sodelovanje pri odločitvah teh podjetij in zavodov. Javna podjetja so pravo mesto za okrepitev sodelovanja delavcev pri upravljanju in nadzoru podjetij. Zaposleni morajo biti ves čas seznanjeni s poslovanjem, bodisi neposredno bodisi prek sveta delavcev. Njihovi izvoljeni zastopniki morajo kot delavski direktorji enakopravno voditi poslovanje oz. ga nadzirati kot člani nadzornih svetov. Javna podjetja morajo postati zgled soupravljanja, v katerem delavci dejansko prevzemajo ekonomsko oblast, jo med seboj demokratično delijo in se usposablajo za njeno izvajanje.

Podobna vloga mora pripasti tudi uporabnikom njihovih storitev. V okviru obstoječe zakonodaje lahko predstavnike uporabnikov v organe javnih podjetij imenuje le občina kot ustanoviteljica. Zavzemali se bomo za to, da na ta mesta ne bodo imenovani le mestni uradniki, sploh pa ne poslovodne osebe in lastniki zasebnih podjetij. Po enakih načelih morajo ravnati v javnih zavodih, katerih ustanoviteljica je občina in na ta način uveljavljati ustavno pravico zaposlenih v zavodih, čeprav ta še ni zagotovljena s posebnim zakonom.

GOSPODARSTVO

Odlično geografsko lego Maribora je potrebno vključiti v spodbujanje gospodarstva.

Skupaj z univerzo in gospodarstvom bomo ustvarjali pogoje za razvoj gospodarskih panog z višjo dodano vrednostjo. Na ta način bomo mlade strokovnjake motivirali, da po šolanju ostanejo v Mariboru.

POVEZOVANJE GOSPODARSTVA IN IZOBRAŽEVALNIH USTANOV

Spodbujali bomo povezovanje med Univerzo v Mariboru, srednjimi šolami in drugimi izobraževalnimi institucijami ter gospodarstvom, s ciljem ustvarjanja možnosti za odpiranje delovnih mest z višjo dodano vrednostjo. Prizadevali si bomo za povezovanje vseh razpoložljivih potencialov v mestu.

VZPOSTAVLJANJE POGOJEV ZA DRUŽBENO ODGOVORNE OBLIKE GOSPODARSTVA IN PODJETNIŠTVA

- Spodbujanje krožnega gospodarstva in eko socialnega podjetništva ter združenih podjetij.
- Spodbujanje kreativnih industrij.
- Na pogorišču propadle industrije bomo uredili dovolj infrastrukturno urejenih prostorov za podjetništvo.
- Zavzemali se bomo za zagon združenstva in odpiranja novih podjetij, ki bodo upravljana po sistemu samoupravljanja zaposlenih. Z združenstvom bomo
- povezali več majhnih subjektov, ki bodo skupaj veliko bolj konkurenčni.
- Pritiskali bomo na vlado in Državni zbor za selitev sedeža nazaj v MB (selitev bi omogočila delovna mesta z višjo dodano vrednostjo).
- Spodbujali bomo gradbeni sektor v smeri ekološke gradnje in v smeri reševanja stanovanjskih problemov v Mariboru (npr. gradnja za neprofitni najem).
- Zavzemali se bomo za ureditev financiranja in za ureditev srednje ter dolgoročne kadrovske politike Univerzitetnega kliničnega centra (UKC) Maribor (primerljivo z UKC Ljubljana).

TURIZEM

- Maribor naj postane mesto oddiha. Z vsemi naravnimi danostmi ima priložnost postati idealno mesto za dolg ali kratek oddih. Zaradi bližine zelenih površin in prekrasne narave bomo spodbujali ekološki in trajnostni turizem v vseh letnih časih.
- Razvijali bomo kolesarski turizem (posodobitev obstoječih in izgradnja novih stez, navezava na že obstoječe mreže v soseščini, zagotovitev spremljevalnih storitev).
- Tako je mesto hkrati prijetno tudi za njegove prebivalke in prebivalce.

BOJ PROTI PRIVATIZACIJI JAVNEGA PROSTORA - OMEJITEV OGLAŠEVANJA

V Mariboru je vedno več objektov za oglaševanje, še posebej na obremenjenih lokacijah, tudi v zgodovinskem mestnem jedru. Ti objekti kazijo javni prostor ter zakrivajo kulturno zgodovinsko dediščino in spomenike. Prekomerno oglaševanje onemogoča ogled in dostop do spomenikov nepremične kulturne dediščine ter posega v zaščitene vizure starega mesta. Gre za privatizacijo javnega prostora, ki včasih celo fizično omejuje gibanje pešcev in kolesarjev v mestu.

Ljudje smo odvisni eden od drugega in samo skupaj lahko napišemo uspešno zgodbo Maribora. Brez lokalnih pridelovalcev, ki nam omogočajo nakup domače zelenjave, ne bi imeli dostopa do zdrave hrane. Brez medsebojnih pogovorov ne bi mogli sklepati prijateljstev. Brez okoljskih standardov ne bi mogli piti tako neoporečne vode in dihati tako čistega zraka. Potrebujemo pa še kanček iskrenosti, solidarnosti in dobro mero skupnega odločanja, da začnemo pot proti boljši kvaliteti življenja in blaginji za vse. Kaj želimo kot Levica Maribor? Preprosto z vami živeti in soodločati v enakopravnem mestu, za katerega bomo lahko s ponosom rekli: »To je moje mesto Maribor in tukaj mi je lepo!«

- ¹ Uroš HORVAT, Demografski razvoj in značilnosti prebivalstva v mestu Maribor, str. 221-240. V GEOGRAFIJE Podravja [Elektronski vir] / Vladimir Drozg, Uroš Horvat, Eva Konečnik Kotnik. - El. zbornik. - Maribor: Univerzitetna založba Univerze, 2017.
- ² SURS, Kazalniki rodnosti po občinah 2011
- ³ SURS, Regije v številkah - Statistični portret slovenskih regij 2018
- ⁴ DOLENC Danilo, Ata, mama, dedi, babi ... Gospodinjstva in družine v Sloveniji. SURS, 2016
- ⁵ SURS, Regije v številkah - Statistični portret slovenskih regij 2018
- ⁶ V t.i. posebnih gospodinjstvih se je v Sloveniji od 1. 1. 2011 do 1. 1. 2015 več kot podvojilo število oseb. Med ta gospodinjstva sodijo prebivalci, ki so prijavljeni na naslovih določenih organov oz. organizacij (najpogosteje so to centri za socialno delo), vendar tam ne prebivajo. V to skupino sodijo tudi t. i. brezdomci. SURS, Regije v številkah - Statistični portret slovenskih regij 2018
- ⁷ <http://www.kazalniki-blaginje.gov.si/druzblag/db-klima.html>. Zadnji dostop 7.10.2018.
- ⁸ Mestna občina Maribor, Proračun 2018, str. 508.
- ⁹ Franci Štelcer, delavnica o proračunu Mestne občine Maribor, 24.9.2018, Maribor.
- ¹⁰ Koalicijska zaveza aktualne vlade, zapisana v Koalicijskem sporazumu o sodelovanju v vladi republike Slovenije za mandatno obdobje 2018–2022, Ljubljana, avgust 2018.
- ¹¹ Glej vsaj http://www.mju.gov.si/si/lokalna_samouprava/o_lokalni_samoupravi/sodelovanje_prebivalcev_pri_odlocanju/, <https://skupnostobcin.si/kategorija/publikacije/koristne-publikacije/>, <https://www.coe.int/en/web/good-governance/>.
- ¹² Glej vsaj <http://imz-maribor.org/>.